

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
z udziałem A. U., P. W., M. W., E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.,
M. W., B. T., K. T., D. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
o objęcie ubezpieczeniem społecznym i podstawę wymiaru składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 18
listopada 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 grudnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w odniesieniu do A. U., P. W., M. W., M. W.,**
- 2. w pozostałym zakresie odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 3. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł. tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 18 września 2018 r., oddalił apelację P. Sp. z o.o. w S. (płatnik składek), wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w S. z 8 listopada 2016 r., oddalającego odwołanie płatnika składek od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w S. z 7 stycznia 2015 r., stwierdzającej, że

zainteresowani z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z D. Sp. z o.o. oraz E. Sp. z o.o., a wykonywanych na rzecz P. Sp. z o.o. w S., czyli pracodawcy, z którym pozostawali jednocześnie w stosunku pracy, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownicy płatnika składek, w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 226, dalej ustawa systemowa), z podstawą wymiaru składek szczegółowo wskazaną w decyzjach.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł płatnik składek, zaskarżając go w całości. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a mianowicie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w związku z art. 2 k.p. oraz art. 18 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 2 lit. a tej ustawy, gdyż wykładnia tych przepisów przyjęta przez Sądy obu instancji doprowadziła do nieuprawnionej zdaniem skarżącego zmiany podmiotu zobowiązanego do obliczenia i wypłacenia składek na ubezpieczenia społeczne. W wypadku nieuwzględnienia tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania płatnik składek podniósł, że w sprawie występuje także istotne zagadnienie prawne – czy w świetle art. 84 i art. 217 Konstytucji dopuszczalne jest nałożenie na pracodawcę, którego pracownik zawarł umowę cywilnoprawną z osobą trzecią, na podstawie której to umowy świadczy pracę na rzecz swojego pracodawcy, obowiązku ustalenia, obliczenia, potrącenia i terminowego odprowadzenia składek na ubezpieczenia społeczne od przychodu uzyskiwanego przez jego pracownika z tytułu świadczenia pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią, w drodze rozszerzającej wykładni art. 18 ust. 1a w związku z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej? A w przypadku pozytywnej odpowiedzi na to pytanie – czy pracodawcy, zobowiązanemu na podstawie art. 18 ust. 1a w związku z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej do ustalenia, obliczenia, potrącenia i terminowego odprowadzenia składek na ubezpieczenia społeczne od przychodu uzyskanego przez jego pracownika z tytułu świadczenia pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią, jeżeli praca ta świadczona jest na rzecz tego pracodawcy, przysługują instrumenty prawne

uprawniające do żądania od pracownika oraz od osoby trzeciej, z którą pracownik ten związany jest jedną z umów cywilnoprawnych, wskazanych w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, informacji o istnieniu ważnie zawartej umowy cywilnoprawnej między pracownikiem a osobą trzecią oraz treści tej umowy cywilnoprawnej, w szczególności w odniesieniu do informacji o wysokości wynagrodzenia ustalonego pomiędzy stronami umowy cywilnoprawnej, stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za tego pracownika?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną płatnika składek organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do rozpoznania. W tożsamej sprawie z udziałem skarżącego Sąd Najwyższy, postanowieniem z dnia 5 marca 2020 r., III UK 177/19 (niepubl.) wyraził już stanowisko w przedmiocie braku ustawowych przesłanek pozwalających nadać dalszy bieg sprawie. Wskazane wówczas przesłanki są aktualne, jak też nie doszło do zmiany stanowiska judykatury.

Powtórzyć zatem należy, że w świetle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło lub zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824; z 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727; z 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117; z 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 68; z 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, LEX nr 2238708; z 27 kwietnia 2017 r., I UK 182/16, LEX nr 2279009).

W powołanych wyżej orzeczeniach Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń

społecznych poza sferę stosunku pracy, w tym na wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Praca wykonywana na rzecz pracodawcy to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych przez pracownika czynności wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobą trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobą trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, LEX nr 2238708).

W dalszej kolejności należy zwrócić uwagę, że chociażby w powołanym już wyżej wyroku z 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że nie można przyjąć, by pracodawcy nie obciążały skutki finansowe w postaci obowiązku częściowego pokrycia z własnych środków kosztów składek na obowiązkowe ubezpieczenia pracownika, wynikające z korzystania z efektów pracy świadczonej na rzecz pracodawcy w ramach dodatkowej umowy cywilnoprawnej zawartej z pośrednikiem. Dla uniknięcia lub złagodzenia tych skutków pracodawca - zlecając osobie trzeciej (zleceniodawcy pracownika) wykonanie określonych usług - powinien skalkulować, że będzie na nim ciążył obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne pracownika.

Biorąc to pod uwagę, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W odniesieniu do A. U., P. W., M. W., M. W. skarga kasacyjna podlega odrzuceniu, bowiem wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana przez skarżącego nie osiągnęła progu minimalnego, o którym mowa w art. 398² § 1 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono w myśl art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c.

